Od 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 poz. 1426, 1429)

Rodzina zastępcza jest jedną z form rodzinnej pieczy zastępczej nad dziećmi pozbawionymi częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej. O umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej decyduje sąd rodzinny. Aby stać się rodziną zastępczą, kandydaci są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia, zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia, spełnienia warunków wymienionych poniżej oraz posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej. Warunek ten nie dotyczy osób spokrewnionych z dzieckiem.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

rodzina zastępcza:

spokrewniona,

niezawodowa,

zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

rodzinny dom dziecka.

rodzina zastępcza spokrewniona - funkcję tę mogą pełnić osoby będące wstępnymi (babcia, dziadek) lub rodzeństwem dziecka

rodzina zastępcza niezawodowa - funkcję rodziny zastępczej pełnią osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,

rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna (w rodzinie zastępczej zawodowej może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci).

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. W przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd. Umowa wygasa z chwilą zakończenia przez sąd postępowania z zakresu pieczy zastępczej.

Obowiązek sprawowania pieczy nad dzieckiem i jego wychowania rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka podejmuje z dniem faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka na mocy orzeczenia sądu

Świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych:

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania.

Wysokość przysługujących świadczeń:

899,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,

1361,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej

zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje także dodatek nie niższy niż 274 zł na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania:

na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,

na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rodziny zastępcze zawodowe oraz prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 4100,00 zł miesięcznie, a rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego nie niższą niż kwota 5084,00 zł miesięcznie.

W przypadku przebywania przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż 3 dzieci bądź, co najmniej jednego dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, rodzina otrzymuje dodatek w wysokości 20% otrzymywanego wynagrodzenia brutto tj. 1016,80zł miesięcznie.

W przypadku umieszczenia 5 i kolejnych dzieci rodzina zastępcza otrzyma dodatek brutto tj. 150,00zł miesięcznie na każde z tych dzieci.

Rodzina zastępcza zawodowa oraz rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna otrzymuje wynagrodzenie brutto tj. 4100,00zł miesięcznie w przypadku sprawowania opieki do 3 dzieci.

W przypadku umieszczenia 4 i kolejnych dzieci rodzina zastępcza otrzyma dodatek brutto tj. 150,00zł miesięcznie na każde z tych dzieci.

Osoba prowadząca rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie brutto tj. 4100,00zł miesięcznie w przypadku sprawowania opieki nad 4-8 dzieci.

W przypadku umieszczenia 9 i kolejnych dzieci osoba prowadząca rodzinny dom dziecka otrzyma dodatek brutto tj. 150,00zł miesięcznie na każde z tych dzieci.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać jednorazowo świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz inne świadczenia związane z pobytem dziecka w rodzinie zastępczej.

Osoby otrzymujące świadczenia, dodatki, wynagrodzenia, o których mowa wyżej są obowiązane niezwłocznie poinformować Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Świebodzinie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która ma wpływ na prawo do tych świadczeń.